

Na dobry początek...

... spróbujemy odpowiedzieć na pytanie: **Co to jest matematyka rekreacyjna?**

Recreational mathematics is an umbrella term, referring to mathematical puzzles and mathematical games. Not all problems in this field require a knowledge of advanced mathematics, and thus, recreational mathematics often attracts the curiosity of non-mathematicians, and inspires their further study of mathematics.

Wikipedia

* * *

Nie można, oczywiście, całej matematyki sprowadzać do zagadek, ale stanowią one bardzo ważną jej część. Wielu ludzi swoją przygodę z matematyką rozpoczęło właśnie od zadań tego typu.

Zdzisław Pogoda, fragment recenzji
książki „Ostatnie rozrywki” Martina Gardnera

* * *

Sudoku, tetris [...] należą do tak zwanej matematyki rekreacyjnej, dziedziny pozwalającej w dość przyjemny sposób zajmować się nią i bawić, bez przykrego wrażenia, że gdzieś nam umyka jakaś ważna definicja...

Magdalena Galiczek, fragment recenzji książki Marka Penszko
„Łamigłówek. Podróże w krainę matematyki rekreacyjnej”

* * *

Do wycieczek po [...] krainie łamigłówek i rekreacji matematycznych nie muszą szczególnie zachęcać. Szlaki są tłumnie uczęszczane od wielu lat z prostego powodu – pokonywanie przeszkód i zdobywanie szczytów może być przyjemne [...] także wówczas, gdy osiąga się to napinając, rozciągając i wyginając intelekt. Dodatkowym bodźcem jest świadomość, że takie ćwiczenia są tak samo przydatne dla umysłu, jak trening fizyczny dla mięśni.

Marek Penszko, przedmowa do książki
„Łamigłówek. Podróże w krainę matematyki rekreacyjnej”

Z bogactwa matematyki rekreacyjnej wybrałam zadania szaradziarskie (bo szaradziarstwo to moja druga – po matematyce oczywiście – pasja): między innymi kryptarytmy, alfametyki, działania szkieletowe i krzyżówki liczbowe. Materiał dotyczący kryptarytmów opracował **Andrzej Bartz**, absolwent Sekcji Metod Numerycznych i Maszyn Matematycznych na Wydziale Matematyki i Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego; w latach 1969–87 pracownik Instytutu Matematyki Politechniki Warszawskiej. Od roku 1987 mieszka w Niemczech (do niedawna w słynnym Erlangen), pracuje jako informatyk w Herzogenaurach w siedzibie głównej koncernu Schaeffler Technologies GmbH & Co. KG. Czołowy popularyzator matematyki rozrywkowej, wybitny autor kryptarytmów i alfametyków (w ponad 20 językach). Jako jedyny na świecie tworzy wielojęzyczne układy alfametyków. Ułożył też najdłuższy możliwy alfametyk zapisany cyframi rzymskimi. Opracowanie materiału dotyczącego arytmetyki szkieletowej oraz krzyżówek liczbowych byłoby niemożliwe bez życzliwości i pomocy **Marka Penszko**, dziennikarza, znawcy i popularyzatora gier i rozrywek umysłowych, zwłaszcza matematyki rekreacyjnej, współpracownika wydawnictw szaradziarskich (m.in. *Rozrywki*) oraz działów łamigłówek w prasie codziennej, autora stałych rubryk w miesięcznikach popularnonaukowych: *Problemy* („Gry logiczne” – 1974–91), *Wiedza i Życie* („Puzeland” – od 1990), *Świat Nauki* („Umysł giętki” – od 2005), stałego współpracownika *Polityki* („Łamiblog”), któremu bardzo dziękuję za wyrażenie zgody na – jak sam napisał – „korzystanie pełnymi garściami” z jego tekstów i zadań. Dziękuję również **Krzysztofowi Ciesielskiemu** za wyszperanie w swych bogatych zbiorach archiwalnych numerów *Życia Warszawy* z „Rozkoszami Łamania Głowy”, m.in. z krzyżówką pentominową, prezentowaną w części dotyczącej krzyżówek liczbowych. Nieoceniona była również pomoc **Arkadiusza Dybały** z redakcji *Rozrywki*, który udostępnił zadania matematyczno-szaradziarskie publikowane na łamach *Rozrywki*. *Nie Tylko Sudoku*.

Renata JURASIŃSKA

Instytut Matematyki Uniwersytetu Rzeszowskiego, Koszaliński Klub Szaradzystów „Diagram”

